

Tapasztalatok az MN 8300 magasabbegység kiszegítő gazdaságának tevékenységéről

Fuszér Zoltán főhadnagy

Napjainkban a jelenlegi gazdasági viszonyok között a személyi állomány élelmezési ellátása színvonalának szintentartása, illetve javítása érdekében egyre nagyobb szerepet kapnak a kiszegítő gazdaságok. A katonai szervezetek által megalakított kiszegítő gazdaságok kezdeti célkitűzései *az alábbiakra korlátozódtak*:

- konyhai és éttermi ételhulladék hasznosítása;
- a személyi állomány élelmezési ellátása színvonalának emelése.

Az utóbbi években kialakult nehéz gazdasági helyzet és annak hadseregre gyakorolt hatása indokolttá tette és teszi ezeknek a gazdaságoknak a továbbfejlesztését. A fejlesztési célkitűzések *az alábbiakra irányulnak*:

- a népgazdaság tehermentesítése;
- a céltudatos takarékoság, a belső tartalékok, erőforrások mind fokozottabban feltárása és hasznosítása;
- a mindenkor érvényben levő élelmezési norma és az áringadozások közötti különbségek pótlása, azzal a céllal, hogy az elért élelmezési színvonal ne csökkenjen.

Az eddig leírtakból jól érzékelhető, hogy a kiszegítő gazdaságok jó működése szükségszerű, egyben elengedhetetlen feltétele a néphadseregben szolgálatot teljesítő személyi állomány élet- és munkakörülményei szintentartásának, a lehetőségek függvényében annak javítása.

Az alárendelt katonai szervezeteknél működő kiszegítő gazdaságok tevékenysége megalapozott, kiegyensúlyozott, jó színvonalú.

Ezekre a gazdaságokra jellemző a vállalkozó kedv, az állandó útkeresés, a gazdálkodási ágazatok rendszeres változtatásai, egyszerűen a magasabb eredményességre való törekvés.

Napjainkban a sertéstartás mint fő ágazat meghagyása mellett jelentős új ágazatok bevezetésére került sor, ilyenek például:

- növénytermesztés (a meglevő „zárt” mezőgazdaságilag művelhető területek jobb kihasználása);
- juhtartás;
- tojástermelés;
- üvegházi primőraru kísérlet.

A kisegítő gazdaságok legjövödelmezőbb ágazata a sertéstartás. Ezen a területen tapasztalataink gazdagok, azt mutatják hogy a sertések tartása akkor jövödelmező, ha annak állománya igazodik az adott csapat lehetőségeihez (takarmány-termesztésre alkalmas földterület, a keletkezett ételmaradékok hasznosítása stb.).

Amennyiben a gazdaság elég erős és rendelkezik megfelelő objektumokkal, akkor célszerű a szaporítást anyaállatok beszerzése útján biztosítani.

Az eddig elmondottakból jól érzékelhető ennek az ágazatnak jövödelmezősége, ez elsősorban attól függ, hogy mennyire sikerül megtalálni a lehetőségek és az állatállomány nagyságrendje közötti optimális összhangot. Sokat jelent – mint ahogy több katonai szervezetnél megtették – a szemes takarmányok termesztésével (kukorica, árpa) jelentős takarmányköltség csökkentést (47⁰/₀) sikerült elérni a jövödelmezőség tekintetében.

A jelenlegi gazdasági ösztönzők arra készítetnek bennünket, hogy a megfelelően felhízlalt állományt szerződéses úton értékesítsük. Megtélésünk szerint célszerű és indokolt lenne a sertések házilagos feldolgozása. Ilyen irányú kísérleteket folytattunk, azonban ahhoz, hogy a minőségi és a közegészségügyi-járványügyi előírásoknak is megfelelő terméket állítsunk elő újabb beruházások és költségek felmerülésével kellett számolni. Tapasztalataink azt mutatják, hogy ennek az útnak az anyagi-pénzügyi alapjainak előteremtése nem kialakult, a gazdaság vezetése egy részénél még ma is ellenállás tapasztalható, azt gondolják, hogy minden ráfordítás nélkül lehetséges az eredmény elérése.

A másik igen jövödelmező termelési ágazat a tojó tyúktartás, mely az elkövetkezendő időkben egyik jelentős bevételi forrásként jelentkezhet. Ez biztosítja, biztosíthatja az évi tojásszükségletet állandó, 1,80 Ft-os áron (250–300 ezer db tojással számolva az éves felhasználás 20–25⁰/₀-a), illetve a szárnyashús évi felhasználás 18–25⁰/₀-át (1200–1500 kg vágott baromfi).

A sertés- és a tojó tyúktartás mellett egy új, de jelentős ágazat került bevezetésre a juhtartás, melynek jövödelmezősége jelenleg 177⁰/₀-os. A juhtartás bevezetésére a jövödelmezőség növelése mellett az alábbiak készítették *katonai szervezeteinket*:

- a repülőterek nagy kiterjedésű, másra nem használható területeinek (200–300 ha) hasznosítása, a munkaterületek talajának javítása;
- a személyi állomány étkeztetési színvonalának emelése (választékbővítés).

Az alárendelteknel foglalkoznak még üvegházi primőr árutermeléssel, mely lehetővé teszi a hajózó és ejtőernyős állomány korai primőr áruval – viszonylag olcsó áron – történő ellátását.

Katonai szervezeteinknél a kisegítő gazdaság ágazatainak brutto termelési értéke 1983-ban 2,3 millió Ft felett volt, ebből étkezésfeljavításra átadásra került 1,1 millió Ft, amely 1 fő/napra kivetítve 1,63 Ft-ot jelent. Ezen belül igen nagy a szóródás: így van olyan gazdaság, amely 2,65 Ft-ot és vannak olyanok amelyek csak 1,20 Ft-ot adtak át 1 fő/napra. Az állatok és termények értéke 1983. évben meghaladta az 1,5 millió Ft-ot.

A vállalkozó kedv, az újat akarás és az útkeresésre jellemző, hogy két katonai szervezetünk ez évben kialakítja a gombatermesztés feltételeit, melyből magasabbegység szinten kívánjuk kielégíteni az igényeket. A másik, de talán

jóval nagyobb vállalkozás, az ez év elején létrehozott gazdasági társaság, melynek fő profilja a juhtartás.

A társaság célja a rendelkezésre álló földterület (200 ha) hasznosításával a személyi állomány ételmezési ellátásának szintentartása, további javítása.

Befejezésül meg kívánom jegyezni, hogy e néhány gondolattal magasabbegységünk kisegítő gazdaságainak eredményeit és tapasztalatait foglaltam össze, azzal a céllal, hogy e cikk kapcsán a személyi állomány ételmezési színvonalának emelése érdekében mind többen és nagyobb vállalkozó kedvvel fogalkozzanak a kisegítő gazdaságok különféle ágazataival.